

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

De realitats simbòliques i psicologisme sobrenatural

PERFIL

DAPHNE DU MAURIER (1907-1989) VA ESCRIURE NOVEL·LES COM 'ELS OCELLS' I 'REBECCA', QUE ALFRED HITCHCOCK VA ADAPTAR AL CINEMA AMB GRAN ÈXIT. LES ALTRES HERBES PUBLICA ARA 'LA POMERA I ALTRES CONTES' (1952)

PERE ANTONI PONS

Un dels fenòmens més rellevants per a la cultura catalana del que portem de segle XXI ha estat l'eclosió de tota

una galàxia d'editorials independents, fundades per editors amb passió per l'ofici i una mirada autoral sobre el catàleg que pretenen confeccionar. No només han sacsejat el nostre panorama literari: l'han enriquit i ampliat.

Això no vol dir, com sovint es vol fer creure, que els segells històrics i més o menys grans ja només publiquin banalitats adotzenades i comercials i que els segells (petits i mitjans) independents publiquin per sistema joies desconegudes, meravelles atrevides, veus insòlites i personals. Hi ha de tot (gairebé) pertot. Però que l'actual panorama

literari català està millor que mai és un fet que només es pot negar per nostàlgia mentidera o catastrofisme ressentit. Tot és millorable i el cofoisme és repugnant, però és d'idiotes no celebrar el que funciona. Les Altres Herbes, una iniciativa conjunta de l'Editorial Males Herbes i L'Altra Editorial, és en part una celebració de l'ofici d'editar.

Concebut com un projecte col·laboratiu per publicar clàssics moderns d'arreu del món, el primer títol que tragueren, a finals del 2020, va ser *Flors per a l'Algernon*, de Daniel Keyes. Ara arriba el segon: *La pomera i altres contes*, de Daphne du Maurier (Londres, 1907 - Fowey, 1989), en una traducció solvent de Marta Pera Cucurell. Els editors reincidenten, per tant, en un tipus de literatura que desborda els límits del realisme però alhora capta amb expressivitat i energia la dimensió psicològica, moral i emotiva de la realitat i dels homes i les dones que la poblen.

Més enllà d'"Els ocells"

El recull present, publicat originàriament el 1952, consta de set contes. El més famós és *Els ocells*, gràcies a la pel·lícula que en va fer Alfred Hitchcock el 1963. (Du Maurier també és l'autora de la novel·la *Rebecca*, adaptada magistralment pel cineasta anglès). El conte no és tan poderós ni complex com la pel·lícula, però déu-n'hi-do la inquietud que genera, la plasticitat amb què l'autora descriu el comportament insòlit de masses assassines d'ocells i la precisió esgarriosa amb què relata la lluita per la supervivència dels seus personatges. Més enllà del canvi de protagonistes (al conte són un gran ger i la seva família; a la pel·lícula, un

LA POMERA I ALTRES CONTES
DAPHNE DU MAURIER
LES ALTRES HERBES
TRADUCCIÓ DE MARTA PERA CUCURELL
330 PÀG./20,90 €

home i una dona que s'atreuen, i la mare d'ell), la diferència més substancial és de localització: Hitchcock va traslladar a un poble de costa californiana el que Du Maurier havia ambientat en un poble de costa anglesa. És un canvi no només d'escenografia: si el terror de la pel·lícula té un simbolisme de caràcter psicoanalític, al conte és sociohistòric, perquè els ocells remetent als (aleshores encara recents) bombardejos nazis durant la guerra.

El record traumàtic dels bombardejos també juga un paper destacat a *Fes-me un altre petó, foraster*, un conte que sembla que funciona segons els patrons clàssics del gènere policíac (un narrador escèptic però noble, una dona encantadora amb maneres de *femme fatale*, una situació familiar però estranya) i que, finalment, fa un gir xocant de ressonàncies de nou sociohistòriques.

En la literatura de Du Maurier, la realitat no és mai literal, sempre té un rerefons simbòlic, i fins i tot de vegades sembla que la psicologia humana hi té alguna cosa de sobrenatural. En són una mostra els contes *La pomera* (un vidu manté una relació tempestuosa amb una pomera, potser la reencarnació arbòria de la dona morta) i *Monte Verità*, una història d'amor i de fantasia tètrica i emocionant.

Més fluixos són *El fotògraf* (sobre la crueltat en què desemboca un avoriment bovarià), *El vell* (amb un cop d'efecte final fantasiós o delirant) i *Cap motiu* (una intriga detectivesca, una apologia de les mentides pietoses). Tot i ser més fluixos, permeten confirmar les principals virtuts narratives de Du Maurier: un domini segur del to i el punt de vista i una prosa lúgubremment elegant. ♦♦

LES PRINCIPALS VIRTUTS NARRATIVES DE L'AUTORA DE 'REBECCA' SÓN UN DOMINI SEGUR DEL TO I EL PUNT DE VISTA I UNA PROSA LÚGUBREMENT ELEGANT

WIKIPEDIA

L'amor no té edat

M. ÀNGELS CABRÉ

Enguany els premis Nadal i Josep Pla ens han regalat un bon tandem femení. Va passar per primer cop l'any 1994 amb Rosa Regàs i Carme Riera, el 2002 amb Àngela Vallvey i Eva Piquer (col·laboradora d'aquest diari), el 2010 amb Clara Sánchez i Lluïcia Ramis, i l'any passat amb Ana Merino i Laia Aguilar. Que serveixi per compensar una hegemonia masculina en la història dels dos guardons que fa picor.

La mereixedora del Josep Pla i últim Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Maria Barbal, una de les reputades narradores veteranes de casa nostra, deia fa unes setmanes

que amb els anys oblidem les preguntes que ens fèiem a l'adolescència, com ara si trobarem algú a qui estimar i que ens estimi. Els protagonistes de *Tàndem*, l'Elena i l'Armand, podrien haver-se quedat amb les seves vides quietes, però escullen tornar-se a fer preguntes. ¿Tenen dret a tornar-se a enamorar? Sí, el tenen.

L'edat passa factura no perquè el cos es faci menys flexible, sinó perquè disminueix substancialment la nostra capacitat d'il·lusionar-nos. La gran pèrdua és aquesta, no cap altra. Sembla que res ens sorprèn, res ens capgira. "Eren dos cossos

que es trobaven després del sol implacable i de la sorra d'un desert, cadascú del seu. Després de molta set". Què en sap, de l'amor, el jovent que el busca en els absoluts? Potser només compta l'amor després del desert.

L'Elena està casada amb el Ramir i de la seva intimitat de parella queden només les escorrialles dels anys compartits.

L'Armand ha quedat viu de la Remei i ara és un home sol que es desperta amb una nova il·lusió. Tampoc els fills respectius tenen res a opinar, de les eleccions dels pares. En aquesta darrera etapa, quan ja no calen escarfaflats

MANOLO GARCÍA

TÀNDEM
MARIA BARBAL
DESTINO
176 PÀG./18,90 €

ni grans escenografies, l'Elena no necessita paraules grandiloqüents per caure voluntàriament en els braços acollidors d'aquell amable company de classe de ioga, l'únic home del grup. Escriu Barbal: "No li calia cap mot que definís res ni proposés una nova cita. En tenia prou de ser adorada sense sentir parlar d'amor".

Autora de novel·les molt llegides, com les que configuren el seu Cicle del Pallars –amb *Pedra de tartera* al capdavant–, Barbal està avesada a l'art de parlar en veu baixa. Els seus personatges no són ni sorollosos ni grans aventurers. A *Tàndem* construeix un relat molt mesurat i de molt bon llegir, on no hi ha les pàgines sobreres que trobem en gairebé totes les novel·les que compleixen amb les demandes editorials. ♦♦